

SPRAWOZDANIE OGÓLNE

Z DZIAŁALNOŚCI

TOWARZYSTWA OGRODNICZEGO

W KRAKOWIE

za rok 1895.

Nakładem Towarzystwa Ogrodniczego.

W KRAKOWIE,

CZCIONKAMI DRUKARNI ZWIĄZKOWEJ

pod zarządem A. Szyjewskiego.

1896.

 roku 1895, drugim istnienia Towarzystwa, mieściło się ono w lokalu własnym przy ulicy Mikołajskiej Nr. 5. W lokalu tym znajdowało się biuro i biblioteka Towarzystwa, urzędowali: sekretarz, skarbnik i bibliotekarz, miały miejsce zebrania Wydziału, komisji stałych i czasowych, wieczorne kursa ogrodnictwa, i odbyła się jesienna wystawa owoców dla członków Towarzystwa. Posiedzenia ogólne odbywały się w sali wykładowej gmachu chemicznego Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Ruch członków.

Towarzystwo posiadało w początku roku :

Członków założycieli . . .	3
„ czynnych . . .	63
„ korespondentów . .	14

Razem Towarzystwo posiadało członków . . . 80

Ubyło w ciągu roku wskutek śmierci lub wypisania
się członków 14

Przybyło członków 40

Obecnie Towarzystwo posiada :

Członków założycieli	3
„ czynnych	81
„ korespondentów	22
Razem Tow. posiadało członków . .	106

Posiedzenia ogólne.

Towarzystwo odbyło w roku ubiegłym 10 posiedzeń miesięcznych, z których jedno walne i 9 zwykłych.

Na posiedzeniu walnem, w d. 23 stycznia 1895 r., przyjęto sprawozdanie komisji rewizyjnej ze stanu kasy, uchwalono preliminarz wydatków na rok 1895, ustanowiono kredyt dla wystawy róż i uchwalono projekt Wydziału ufundowania stampili i odbijania medalów Towarzystwa.

Ponieważ Wydział dotychczasowy, po wybraniu go w chwili zakładania się Towarzystwa, zadeklarował, że uważa się jako tymczasowy i po roku zrzecze się swoich funkcji, przystąpiono na walnem posiedzeniu do wybrania nowego Wydziału. Wydział ustępujący, złożony z profesora Edwarda Janczewskiego prezesa, pni hr. Rostworowskiej wiceprezesa; i pp. ks. kan. Drohojowskiego, Alfonsa Lippomana, Bolesława Maleckiego i Józefa Brzezińskiego członków, zatrzymany został w całości przez aklamację na dalsze lat trzy, w myśl §. 9 statutu.

Ustępująca komisja rewizyjna, złożona z pp.: Grossa i Krzyżanowskiego, również przez aklamację zatrzymaną została na rok następny.

Posiedzenia zwyczajne odbywały się co miesiąc, z przerwą wakacyjną w sierpniu i wrześniu. Na posiedzeniach miesięcznych odczytywano i przyjmowano protokoły z posiedzeń poprzednich, wysłuchiowano i przyjmowano sprawozdania z działalności Wydziału od ostatniego ogólnego posiedzenia, jak również sprawozdań komisji stałych i czasowych. Dyskutowano i głosowano nad wnioskami Wydziału, dyskutowano nad wnioskami członków, które przyjmowano, odrzucano lub przekazywano Wydziałowi. Miano odczyty i pogadanki i dyskutowano je, przedstawiano nowe narzędzia ogrodnicze i produkty ogrodnictwa.

Po zakończeniu posiedzenia rozlosowywano pomiędzy obecnych członków rośliny doniczkowe, owoce sezonowe, przeroby owocowe i t. p.

Ze spraw dyskutowanych na zebraniach ogólnych główniejszemi były następujące: Sprawa własnych medalów, omawiana na kilku posiedzeniach; podziękowanie p. hr. Adamowej Potockiej za dar stampili do tychże medalów; sprawa zakupu przyrządów do robienia win owocowych do użytku członków Towarzystwa; wystawa kwiatów wiosennych w r. 1896; sprawa kursów wieczornych ogrodnictwa w ciągu zimy 1895/6, ich kredytu i subsydjum przyznanego Towarzystwu przez Ministerjum rolnictwa na utrzymanie tych kursów; wystawa jesienna owoców w lokalu Towarzystwa; sprawa ułatwienia uczennicom seminarjum nauczycielskiego uczęszczania na wieczorne kursa ogrodnictwa; sprawa petycji do Sejmu krajowego i Rady miasta Krakowa o subwencji na cele Towarzystwa.

Na posiedzeniu d. 3 lipca uchwalono zorganizować

wanie Sekcji roślin ozdobnych na wzór istniejącej już Sekcji pomologicznej.

Na posiedzeniach ogólnych wygłoszono 11 odczytów i pogadanek w następującym porządku:

13 lutego prof. E. Janczewski. Hyacynt, jego historia i hodowla w gruncie i doniczkach;

6 marca p. Bolesław Malecki. O ogrodach w starożytności;

3 kwietnia prof. E. Janczewski. Sprawozdanie z książki Gaucher'a „Pomologie des praktischen Obstzüchters“;

3 kwietnia p. Józef Brzeziński. O powstaniu form drzew szpalerowych;

9 maja p. Szawłowski. O klonach;

14 czerwca Dr. Stanisław Goliński. O róży;

3 lipca prof. Dr. E. Janczewski. O truskawkach, ich siewkach i mieszańcach;

9 października Dr. Stanisław Goliński. Sprawozdanie z wystawy ogrodniczej warszawskiej.

6 listopada p. Józef Brzeziński. Sprawozdanie z książki Baltet'a „l'Horticulture dans les cinq parties du monde“;

11 grudnia p. Bolesław Malecki. Dzieci i rośliny;

11 grudnia panna hr. Mieroszowska. Dereń jego hodowla i użytek.

Przedstawiono na posiedzeniach następujące przedmioty z objaśnieniami ich pochodzenia, użycia lub kultury.

13 lutego prof. E. Janczewski. Zbieraczkę Dubois, przyrząd do zbierania z odległości owoców i kwiatów.

13 lutego prof. E. Janczewski. Dobór hyacyntów pędzonych w doniczkach i w wodzie.

3 lipca p. Malecki. Dobór jaskrów z krakowskiego ogrodu miejskiego.

3 lipca prof. E. Janczewski. Siewki i mieszańce truskawek, otrzymane przez p. Brzezińskiego w ogro-
Studjum Rolniczego na Prądniku.

6 listopada p. Brzeziński. Owoce kasztanów słod-
kich z Raciechowic, majątku p. Kopfa.

11 grudnia ks. kan. Drohojowski. Oxalis Dieppei, roślinę ozdobną, o korzeniach i liściach jadalnych.

11 grudnia prof. E. Janczewski. Nową odmianę gruszki „le Lectier“ wyhodowaną we własnym ogrodzie.

Na posiedzeniu z d. 3 lipca uchwalono wycieczkę ogrodniczą do Krzeszowic. Wycieczka miała miejsce w d. 6 lipca, biorący w niej udział w liczbie kilkunastu, gościnnie podejmowani przez właścicieli, zwiedzili park, ogrody i szklarnie krzeszowickie, niewątpliwie jedno z najpiękniejszych w zachodniej Galicyi.

Wydział.

Wydział odbył 11 posiedzeń i delegował cztery komisje do załatwienia sprawy medalów, do urządzenia wystawy owoców na jesień, wystawy wiosennej kwiatów w r. 1896 i komisję mającą się zająć premjami dla członków na rok 1896.

Na zebraniach swoich Wydział zajmował się załatwianiem bieżących spraw administracyjnych, układaniem i rozpatrywaniem projektów które miały być przedstawione następnie na zebraniach ogólnych, załatwianiem spraw i wniosków podlegających wedle statutu, jego wyłącznej kompetencji, układaniem porządku dziennego

i staraniem się o odczyty i pogadanki na ogólne posiedzenia Towarzystwa.

Ze spraw przeprowadzonych przez Wydział ważniejszymi były:

Ułożenie budżetu na r. 1895. Wynajęcie, urządzenie i utrzymanie lokalu Towarzystwa. Urządzenie Biblioteki, zaprenumerowanie pism a także wypożyczenie z biblioteki Jagiellońskiej, za pośrednictwem prof. Janczewskiego, dzieł i pism treści ogrodniczej. Nabycie i rozdzielenie pomiędzy członków premjów w nasionach roślin warzywnych, drzewkach i roślinach pokojowych. Członkowie mieli prawo wyboru. Rozdzielono 30 porcji nasion warzywnych z odmian nowych, lub starych ale rozpowszechnienia godnych. Nasiona zakupione były w większych ilościach od Haagego i Schmidt'a w Erfurcie, Vilmorin'a i Audrieux w Paryżu i z ogrodu Studium Rolniczego na Prądniku. Drzewka, grusze karłowe szczepione na pigwie, po pięć sztuk na premjum, pochodziły z zakładu Baltet'a w Troyes. Drzewka pozostałe z transportu przysłanego przez Baltet'a, w części zaraz na wiosnę rozsprzedane zostały między członków, w części posadzone w ogrodzie Studium Rolniczego na Prądniku i sprzedane na jesień. Premji w drzewkach rozdzielono 24. Rośliny pokojowe pochodziły z zakładu Freege'go w Krakowie, zostały podzielone na 30 premji.

Ufundowanie medalów Towarzystwa. Rysunek wykonał artysta-malarz p. Stachiewicz. Stampila, którą następnie Towarzystwo otrzymało w darze, wykonaną została w Wiedniu, gdzie również odbite były medale srebrne pozłacane, srebrne i brązowe. Medale te udzielone były pierwszy raz jako nagroda na wystawie róż.

Opracowanie ze współudziałem p. Różańskiego z Bochni i p. Jankowskiego z Warszawy projektu zakupu dla Towarzystwa przyrządów do fabrykacji win owocowych, które wypożyczanoby członkom. Projekt ten miał wejść w wykonanie, jeżeli conajmniej 8 członków chciałoby korzystać z tych przyrządów, liczba taka nieznalazła się.

Wystawa róż, przez wyznaczenie nagród, utworzenie komitetu sędziów i zatwierdzenie z modyfikacjami jego uchwał.

Ułożenie preliminarza rozchodów i programu wieczornych kursów ogrodnictwa w celu przesłania takowych Ministerjum rolnictwa i przedstawienia Towarzystwu. Zorganizowanie kursów, przez znalezienie nauczycieli, zamianowano dyrektora i sekretarza a także zakupienie przedmiotów dla kursów niezbędnych.

Wystawa owoców przez ułożenie i rozesłanie programów, zaproszeń i sformowanie komitetu urządzającego.

Ułożenie i przesłanie do Sejmu krajowego petycji o subwencję na cele Towarzystwa.

Ułożenie i przesłanie petycji o subwencję na cele Towarzystwa do Rady m. Krakowa; na petycję tę Wydział otrzymał już odpowiedź przychylną.

Odniesienie się do Dyrekcji Seminarjum Nauczycielskiego żeńskiego w celu ułatwienia uczennicom uczęszczania na wieczorne kursa ogrodnictwa, w myśl wniosku postawionego na posiedzeniu ogólnem z dnia 9 października i przekazanego Wydziałowi. Sprawa ta, z powodów od Wydziału niezależnych, pomyślnie załatwioną być nie mogła.

Rozesłanie zaproszeń do współpracownictwa i szematów, w celu ułożenia doboru wzorowego odmian owocowych do hodowli dla zachodniej Galicji, w myśl projektu Sekcji Pomologicznej.

Uchwalenie zakupna nasion, drzewek i roślin pokojowych na premja dla członków na rok 1896. Nasiona i drzewka mają być zakupione w ilości większej niż potrzeba na premja i odstępowane członkom po cenach ustanowionych przez Wydział.

Ułożenie porządku dziennego obrad na posiedzenie walne w styczniu r. 1896.

Ułożenie sprawozdania z działalności Towarzystwa za rok 1895.

Sekcja Pomologiczna.

Sekcja Pomologiczna odbyła 5 posiedzeń w dniach 2, 10 i 24 listopada, 8 i 20 grudnia. Na miejsce ustępujących p. Lippomana i panny Mieroszowskiej wybrano na rok 1895/6 na posiedzeniu z dnia 2 listopada ks. kan. Drohojowskiego na prezydującego i p. Dr. Gołińskiego na sekretarza.

Na temże posiedzeniu postanowiła Sekcja rozszerzyć swoją działalność, przyjmując w zakres swych prac kwestje dotyczące sadownictwa krajowego i handlu owocami.

Na zebraniach swoich Sekcja zajmowała się określaniem owoców nadesłanych lub dostarczonych przez członków, opracowywaniem projektów które następnie miały być przedstawiane Wydziałowi, rozpatrywaniem referatów przedstawionych przez komisje.

Sekcja wydelegowała komisje czasowe: komisje do zbadania rynku owocowego krakowskiego; komisja ta złożyła referat, który oddany został Wydziałowi, w celu odczytania na jednym z zebrań ogólnych Towarzystwa.

Komisję do zajęcia się kwestją doboru wzorowego owoców dla Galicji zachodniej. Schemat i kwestjonaryusz doboru opracowany przez komisję i przedyskutowany na posiedzeniu sekcji przedłożony został Wydziałowi.

Komisję do zbadania krakowskiego rynku warzywnego.

Sekcja postanowiła w czasie odpowiednim urządzać wycieczki do ogrodów miejskich i podmiejskich, magazynów owoców i t. p.

Sekcja opracowała i przedstawiła Wydziałowi projekt, wedle którego krak. Towarzystwo ogrodnicze byłoby nieodpowiedzialnym pośrednikiem między swoimi członkami w zamianie lub kupnie artykułów ogrodowych.

Sekcja Roślin Ozdobnych.

Sekcja ukonstytuowała się na zebraniu z d. 27 grudnia 1895, wybierając p. Kopfa na prezesa i p. Gołńskiego na sekretarza.

Referentami komisji zostali p. Bieniasz do roślin pokojowych, p. Malecki do roślin ozdobnych gruntowych i p. Freege do roślin szklarniowych.

Na temże posiedzeniu wydelegowaną została komisja w sprawie zajęcia się ochroną starych i rzadkich drzew znajdujących się w kraju.

Kursa wieczorne ogrodnictwa.

Kurse wieczorne ogrodnictwa w zimie 1895/6 i zakończone zostały w połowie marca.

Godzin wykładowych było :

Teorii ogrodnictwa	42
Warzywnictwa	24
Ogrodnictwa ozdobnego	41
Sadownictwa	32
Pomologii	16

Razem godz. wykład. w ciągu zimy r. 1894/5 było 155
Uzupełnione zostały trzema demonstracjami praktycznymi, które miały miejsce w końcu marca i początkach kwietnia w ogrodzie prof. Janczewskiego i ogródku botaniczno-rolniczym. Przedmiotem demonstracji były roboty wiosenne przy drzewach piennych i karłowych.

Kursa wieczorne na rok 1895/6 rozpoczęły się w dniu 5 listopada i odbywały codzienne z wyjątkiem niedziel i świąt w lokalu Towarzystwa przy ul. Mikołajskiej, od godz. 5 do 7 wieczorem. Od 25 grudnia 1895 do 9 stycznia 1896 wykłady były zawieszone z powodu feryi świątecznych.

Ciało nauczycielskie składało się z dyrektora kursów prof. Janczewskiego i wykładowców pp. Klusa, Brzezińskiego i Golińskiego,

Przedmioty wykładowe były następujące :

Pomologia, prof. Janczewski	1 godz. tygod.
Teorja ogrodnictwa, Dr. Goliński . .	3 " "
Sadownictwo, Brzeziński	3 " "
Warzywnictwo, Brzeziński	2 " "
Ogrodnictwo ozdobne, Klus	3 " "

Słuchaczów zapisanych 26, z tych kobiet 6.

Kursa trwać będą do 15 marca, poczem uzupełnione zostaną piętnastu demonstracjami praktycznemi w ogrodzie Studium Rolniczego na Prądniku i w ogrodzie miejskim krakowskim.

Wystawa róż i truskawek.

Wystawa urządzoną została w łaskawie ustąpionym nam ogrodzie Krak. Tow. Strzeleckiego w dniach 15, 16 i 17 czerwca 1895 r. Na otwarciu, które miało miejsce dnia 15 czerwca o godz. 10 rano, obecni byli członkowie Towarzystwa i zaproszeni goście. Wystawę otworzył prezes Towarzystwa. Do konkursu stawały róże pienne, krzaczaste, cięte kwiaty, kwitnące rośliny gruntowe, truskawki i poziomki.

Dział róż i kwiatów obesłało 15 wystawców, jako to:

1) Zakład ogrodniczy Freege'go, za róże pienne i krzaczaste medal złoty. Za inne rośliny ozdobne medal brązowy. 2) Pan Kudasiewicz, za 164 okazy róż ciętych, medal złoty. 3) Ks. Lubomirska (dobra Miżyniec), za 420 róż piennych, medal srebrny 4) X. kan. Drohojowski, za dobór róż ciętych, medal srebrny. 5) Dr. Emil Adelman, za 75 odmian róż ciętych, list pochwalny. 6) Ogród miejski, 31 odmian kwiatów gruntowych; 30 odmian róż ciętych, po za konkursem. 7) Ogród botaniczny, kwiaty gruntowe, róże cięte, po za konkursem. 8) Hr. Antoniowa Potocka, 9 odmian róż, po za konkursem. 9) Prof. Janczewski, 11 odmian róż, po za konkursem. 10) Ogród

z Justowskiej Woli, 43 odmian róż, po za konkursem. 11) Ogród Studjum Rolniczego, 32 odmian róż, po za konkursem. 12) P. Antoni Lach, 10 odmian róż, po za konkursem. 13) Zakład Freege wystawił wiązanki po za konkursem. 14) P. Honorata Bukowska, koszyk z owocami. 15) P. Marya Zakrzewska, waza z piwonią.

W dziale truskawek i poziomek wzięli udział:

1) P. Popielówna, dobór truskawek i poziomek, medal brązowy. 2) Ogród kraj. niższej szkoły rolniczej w Czernichowie, po za konkursem, 3 odmiany poziomek, 11 odmian truskawek. 3) Ogród Studjum Rolniczego, po za konkursem, 3 odmiany poziomek, 14 odmian truskawek. 4) Ogród z Woli Justowskiej, po za konkursem, 6 odmian truskawek. 5) Szkoła ogrodnicza z Tarnowa, po za konkursem, koszyk truskawek. 6) P. Kossakowa, po za konkursem. 7) P. Kudasiewicz, po za konkursem. 8) I. C., po za konkursem.

W ostatnim dniu wystawy urządzono ogólne głosowanie nad najpiękniejszą odmianą róży.

Największą ilość głosów otrzymała:

1) Luciola. 2) Vicontess Folkeston. 3) W. A. Richardson. 4) Kais. Augusta Victoria. 5) La France. 6) Rebecca. 7) Marechal Niel. 8) Souvenir de Victor Hugo. 9. Dr. Grill.

Za biletami płatnemi zwiedziło wystawę 1065 osób — członkowie Tow. na zasadzie §. 5 statutu mieli wstęp bezpłatny.

Wystawa jesienna owoców.

W końcu września 1895 r. Wydział zajął się zebraniem okazów na wystawę jesienną, w celu obzna-

jmienia członków Tow. z odmianami owoców i zbadań, jakie najwięcej u nas są hodowane.

Wystawa odbyła się w lokalu Tow. i trwała przez 2 dni, t. j. 13 i 14 października. Zasadą było, że urządzoną jest przez członków i dla członków, nie było zatem opłaty wstępu ani nagród. Członkowie Towarzystwa mogli wprowadzać gości.

Udział wzięło 24 wystawców. Nadesłali:

- 1) Hr. Adamowa Potocka (Krzeszowice): 70 odmian jabłek, 49 odmian gruszek.
- 2) Hr. Hompesch: 28 odmian jabłek, 8 odmian gruszek.
- 3) P. Marszałkiewicz: 32 odmian jabłek, 8 odmian gruszek.
- 4) Hr. Józef Szembek: 16 odmian jabłek, 11 odmian gruszek.
- 5) Ogród OO. Jezuitów: 25 odmian jabłek, 7 odmian gruszek.
- 6) Prof. Janczewski: 7 odmian jabłek, 21 odmian gruszek.
- 7) P. Popiel z Ruszczy: 11 odmian jabłek, 5 odmian gruszek.
- 8) P. Lippoman z Dobranowic: 24 odmian jabłek, 2 odmiany gruszek.
- 9) P. Andrzej Myszał: 10 odmian jabłek.
- 10) P. Lach: 28 odmian jabłek, 3 odmiany gruszek.
- 11) P. Kudasiewicz: 15 odmian jabłek.
- 12) Zakład św. Józefa: 21 odmian gruszek.
- 13) Z Poznańskiego: 7 odmian jabłek, 9 odmian gruszek.
- 14) P. Tabor: 9 odmian jabłek.
- 15) Dyr. Kieszkowski: 2 odmiany jabłek, 9 odmian gruszek.
- 16) P. Zduń: 14 odmian jabłek, 1 odmiana gruszki.
- 17) P. Abłamowicz: 5 odmian jabłek, 6 odmian gruszek.
- 18) Prof. Witkowski: 3 odmiany jabłek, 4 odmiany gruszek.
- 19) Pani Haller: 17 odmian jabłek, 4 odmiany gruszek.
- 20) P. Dihm.: 4 odmiany jabłek.
- 21) P. Kossakowa: 2 odmiany gruszek.
- 22) P. Joanna Pogonowska: 2 odmiany jabłek, 2 od-

miany gruszek. 23) P. Prof. Ulanowska: koszyk z owocami. 24) P. Henryk Kosydarski: koszyk z owocami.

Owoce niereklamowane przez wystawców, w części oddano do użytku kursów, w części zaś pozostawiono sekcji pomologicznej, do zbadania lub określenia.

SPRAWOZDANIE KASOWE.

Przychód.

Rachunek

		złr.	ct.	złr.	ct.
	Reszta kasowa z końcem r. 1894			706	27
I	1 Wkładki 81 członków zwyczajnych	442	50		
	2 „ 23 „ korespondent.	38	—	480	50
	3 Wpisy od nowoprzystęp. członków			28	—
II	Dochód ze sprzedaży, drzewek, nasion etc.			69	97
III	1 Dar Wgo prezesa Janczewskiego na medale	24	—		
	2 Dar JWej hrabiny Adamowej Potockiej na stancę do medali .	250	—	274	—
IV	Nadzwyczajne dochody			9	42
V	Dochody utrzymania kursów ogrodnichych				
	1 Subwencya od Wys. c. k. Rządu .	500	—		
	2 „ od Św. Rady miejskiej	100	—	600	—
	3 Opłaty od uczęszczających na kursa w roku 1894/5	39	50		
	4 Opłaty od uczęszczających na kursa w roku 1895/6	25	50	65	—
VI	Dochód z wystawy róż			204	50
				2187	66

Kasy.

Rozchód.

		złr.	ct.	złr.	ct.
I	Wydatki na utrzymanie biura . .			73	47
II	Czynsz za lokal			200	—
III	Druki, odezwy i t. d.			83	15
IV	Sprzęty			79	63
V	Zakupno dzieł dla biblioteki . .			39	39
VI	Wydatki na premie dla członków .			210	83
VII	Wydatki nadzwyczajne			6	53
VIII	1 Koszta urządzenia wystaw ogrod. .	225	58		
	2 Sprawienie stancy do bicia medali	250	—		
	3 Wydatki na medale i pudełka . .	165	—	640	58
IX	1 Wydatki założenia i utrzymania kursów ogrodnichych za rok 1894/5	247	50		
	2 Wydatki założenia i utrzymania kursów ogrodnichych za rok 1895/6	197	13	444	63
	Saldo gotówki z końcem r. 1895 .			659	45
				2187	66

Rachunek bilansu.

		złr.	ct.	złr.	ct.
	Stan czynny.				
1	Reszta kasowa z końcem r. 1895 . . .				
	a) w gotówce	47	73		
	b) na książeczce Kasy oszczęd. . .	611	72	659	45
2	Zaległe wkładki od członków			38	—
3	Niepodniesiony procent od lokowanej gotówki			12	—
	Stan czynny zatem w gotówce			709	45
4	Wartość inwentarza :				
	a) Mebli i sprzętów	407	68		
	b) Biblioteki	66	99		
	c) Medali	133	30	607	97
	Przeło majątek Towarzystwa z końcem roku 1895 wynosi			1317	42

Kraków, dnia 10 Stycznia 1896 r.

Bolesław Malecki.

Ed. Janczewski,
Prezes Tow. ogrodniczego.

Za zgodność z księgami:

Stanisław Krzyżanowski.

Antoni Gross.

